

Martin Ingemanns dimissionstale

Taler

Martin Ingemann
Rektor på Egaa Gymnasium

Dato

25. juni 2021

Sted

Egaa Gymnasium, Mejlbyvej 4

1

Om drømme og fortællinger

Kære Studenter

5

For præcis et år siden indledte jeg min dimissionstale med at konstatere, at når jeg står her og ser ud over jer, så er alt som det plejer, og alligevel er ingenting helt det samme.

10 Samme følelse har jeg igen i år: at meget ligner sig selv, og alligevel er det noget helt andet.

Tilbage i foråret sad I alene og virtuelt koblet på verden. Med en mærkelig følelse af at tiden på en og samme tid stod stille og alligevel løb ud mellem fingrene på jer.

15

Nu tre måneder senere sidder I alligevel her: som færdige studenter fra Egaa Gymnasium. Med hovederne fulde af helt almindelig viden og nye, anderledes erfaringer, med hænderne godt sprittet af, næserne podet, mange med vaccine i skulderen og alle nu igen med hjerterne fulde af mod på verden og på fællesskabet.

20

Samfundets store urværk tikker igen, og tiden føles nu ikke længere helt så lang. Tværtimod. Når tiden står stille, føles de korte vinterdage lange, men når tiden så endelig igen løber, føles de lange lyse sommerdage pludselig alt for korte til alt det man skal nå.

25

Sidste år talte jeg efter et par måneders nedlukning om, hvor svært det kan være at planlægge fremtiden. Som erfaren voksen gav jeg gode råd videre til årets

30

studenter. Alt sammen uden helt at vide, hvad der faktisk var på vej i året, der fulgte.

Derfor er det jo også med en vis tillært forsigtighed, at jeg i dag skal sende jer
35 videre ud i verden med et par råd på vejen. Så I må tage dem for hvad de er: refleksioner på kanten af en helt og aldeles uforudsigelig tid. Om de så er gode eller dårlige, det må I selv afgøre bagefter.

Der er en række oplagte re at tage med videre – og så er der også et par mindre
40 synlige erfaringer. Det vil jeg gerne uddybe lidt.

Den første refleksion handler om den foranderlige fremtid. Umiddelbart lyder den som den mest banale: at verden altid forandrer sig, og at planer derfor hele tiden ændres. Det var sandt sidste år og er ikke mindre sandt i år.

45 Men det er mere nuanceret end som så: De mange forandringer gennem det seneste år havde næsten den effekt, at vi gradvist holdt op at gøre os tanker om den nærmeste fremtid – alene fordi vi ikke vidste hvad de kommende uger ville bringe, og at vi måske derfor ikke ville skuffe os selv. Vi satte morgendagen på
50 pause uden at vide, hvornår vi igen kunne trykke start – og det var ikke uden konsekvenser.

Den græske tænker Aristoteles skrev tilbage i oldtiden om, at enhver fortælling har en begyndelse, en midte og en slutning: At for at noget kan opfattes som
55 sammenhængende, skal midten bygge videre på en begyndelse og pege frem mod afslutningen. Det vi oplevede særligt i vinter var en lang midte. Det virkede ikke som om, der var en slutning. Og langsomt stoppede man med at lave konkrete planer for dagene foran os.

60 Det kan være befriende med en søndag eller en ferieuge uden tanke eller planer, men når tilværelsen bliver en række af planløse, ensartede dage uden store og små begivenheder, der kan sætte mærker i tidens gang, og når i går altid ligner i morgen, så kan man godt opleve, at tiden står stille, og at livet ikke længere bevæger sig fremad.

65 Når de mest fremherskende drømme ikke længere handler om alt det, man glæder sig til, og alt det man vil gøre i morgen og dagene efter, men i stedet handler om at slippe fri af noget, og at noget skal stoppe, så slukkes

70 fremtidsdrømmene langsomt – og det er ikke mindst som ung en
angstprovokerende tilstand.

Man taler tit om at gribe nu'et – og det er jo ubestrideligt rigtigt: at det er vigtigt
ikke altid leve med blikket løftet mod fremtiden. Men det vi har lært gennem de
75 seneste år er, at hvis man ikke længere tør gøre sig tanker om dagene foran og
rette blikket mod den nære fremtid, hvis man ikke får sat nogle små og store
pejlemærker i livet, der kan give mening og indhold ind i hverdagen, så bliver
livet sværere at mærke.

80 Sådan svinder pendulet frem og tilbage. Sidste år var det vigtigt at minde
hinanden om, at selv om planer forandres, så går det hele alligevel. Det lærte vi så
rigeligt. Men i år er det nødvendigt med en tilføjelse: at hvis man ikke tør gøre
sig tanker om, hvad man gerne vil i fremtiden – og faktisk også kunne gøre det,
så bliver nu'et udflydende og kan opleves som meningsløst. At uden tanker
85 overhovedet, uden konkrete planer og drømme, så går livet gradvist i stå.

Begge dele er således vigtige pointer, I kan tage med videre ud i livet: At tanker
om fremtiden på den ene side ofte i virkeligheden kommer til at se anderledes
ud, fordi livet flytter sig undervejs, men at tankerne og drømmene på den anden
90 side er helt nødvendige for at opleve at livet flytter sig.

Tanker om og planerne for fremtiden behøver ikke nødvendigvis være store
og omfattende, og de behøver heller ikke altid række år ud i fremtiden. I behøver
altså ikke at udtænke færdige detaljerede skemaer for, hvordan jeres liv skal se
95 ud. Det har vi haft mere rigeligt af de sidste halvandet år, og drømme passer
utroligt dårligt ind i Excelark. Det hele kommer alligevel altid til at se anderledes
ud end forventet.

Jeres drømme kan sagtens handle om dagen, om ugen foran en. Det vigtige er, at
100 I ikke alt for tankeløst glider gennem dagene uden tanke for, hvad der giver jeres
liv mening. I første omgang for det nærmeste nu, og på sigt måske også for
fremtiden.

Det afgørende er, at når I tænker, drømmer og lægger planer – i det store og små
105 – så bygger det på en grundlæggende tro på fremtiden. Og omvendt: hvis I
stopper med at drømme, så risikerer I også at miste troen på fremtiden, når I
ikke længere mærker, at livet flytter sig.

110 Hold for alt i verden fast i viljen til at sætte små og store mærker i tiden. Hold fast I at turde drømme om fremtiden.

Det var den første refleksion over et ualmindeligt år: om nødvendigheden af at kunne drømme. Den anden refleksion handler om fortællinger.

115

Vi står nu forhåbentlig ved afslutningen af en ret ualmindelig tid, og vi skal til at blive enige om, hvordan vi fremover vil fortælle om de seneste par år. Hvad er fortællingens budskab? Hvem er helte og hvem er skurke? Hvordan skal vi fortolke forløbet?

120

Her kan vi skele til middelaldermunken Augustin, som til en vis grad tog afsæt i Aristoteles' pointer om begyndelse, midte og slutning. Men Augustin talte i stedet om fortid, nutid og fremtid. Hans faktisk ret moderne pointe var, at fortællingen om fortiden aldrig ligger helt fast. For det enkelte menneske hænger
125 fortid, nutid og fremtid lidt mere komplekst sammen end bare som en rent kronologisk rækkefølge. Fortællingen om fortiden tager afsæt i nutiden og peger ligeledes frem mod fremtiden i og med, at den på sin vis udgør fundamentet for vores handlemuligheder og vores drømme.

130 Fortiden består selvfølgelig af en række faste faktuelle forhold. Men det er for eksempel ikke hugget i sten, hvilke oplevelser fra det seneste års tid som skal være den centrale del af vores fremtidige fortælling.

Man kunne vælge at tale om nedlukninger, tabte muligheder, hjemsendelser,
135 ensomhed, restriktioner, fagligt efterslæb, regelsæt og alt muligt andet – og det ville heller ikke være helt urimeligt, for det har afgjort været en væsentlig komponent i vores hverdag - og der er selvfølgelig en række eftervirkninger, vi skal afbøde.

140 Men det er helt grundlæggende en fortælling, som ikke fører ret mange steder hen. Den indeholder intet brændstof for fremtidige drømme. Den handler kun om at reparere på fortiden og om at undgå tab og ulykker. Det er selvsagt heller ikke uvæsentligt, men det er slet, slet ikke tilstrækkeligt, når man er ung.

145 Så når vi er færdige med at tale om nedlukninger, tabte muligheder, hjemsendelser, ensomhed, restriktioner, fagligt efterslæb, regelsæt og det andet,

så skylder vi jer også at tale om alt det, I faktisk gjorde, faktisk overkom, faktisk lærte og faktisk udviklede undervejs.

150

Vi skal tale om, hvordan jeres blik for fællesskabet viste sig stærk og voksede. Hvordan I unge undervejs fandt nye veje ind i undervisningen og lærte at omstille jer? Hvordan I unge støttede op om samfundets udsatte i en grad, vi slet ikke roser jer nok for. Hvordan I trods udfordringerne – og de var for nogle af jer rigtig store – alligevel fik jer kæmpet igennem. Hvordan I hjalp alle os andre med at få øje på alt det, som skolen og livet også er. Det er dén fortælling, I skal tage med videre – fordi det er en fortælling, som ikke river drømme ned, men som giver mulighed for at bygge dem op.

160

I må derfor ikke ukritisk lytte til alle dem, der kun vil tale om alt det, I ikke nåede, ikke kunne, ikke lærte, ikke fik mulighed for. Det er sikkert rigtigt, men ikke rigtig nyttigt. I skal i stedet for insistere på at tale om alt det, I faktisk har gjort, har erfaret, har vist og har fået øjnene op for. I skal fortælle dem om en ungdom, der har vist, at den kan tage ansvar, når det gælder.

165

Og så skal I selvfølgelig love mig at tage revanche efterhånden som verden igen åbner op.

170

Så kære studenter: Giv jer selv lov til at drømme: Drømme om både stort og småt, om det vanvittige og det almindelige. Drømme om verden, om hverdagen, om sommerfesterne, om fællesskaberne, om veninderne, om kærligheden, om fodbold, om livet og om et kys under en lys nattehimmel.

175

Husk også, at drømme bliver mest levende og inspirerende, når de handler om alt det, man gerne vil – og ikke om alt det man ikke vil, kan eller må.

Hold fast i, at det altid skal dine egne drømme, du sigter efter, men husk, at man heldigvis sagtens kan drømme dem sammen med andre.

180

Når du drømmer, så vil du opleve, at man nogle gange er alene om sine drømme, men oftest kan man godt finde følgeskab.

Hav blik for andre, når du forfølger dine drømme.

185

Nogle gange når du din drøm. Andre gange gør du ikke – og det er godt nok

sådan. Så kan du jo heldigvis drømme videre.

190 Nogle gange fører drømmene dig lige præcis derhen, hvor du regner med. Andre gange gør de ikke - men så fører de til noget andet.

Nogle gange går turen mod drømmen ubeskriveligt langsomt. Andre gange går det langt hurtigere end godt er. Ind imellem når du slet ikke at drømme.

195 Nogle gange har du fuld kontrol over, hvordan drømmene udleves. Andre gange har du overhovedet ikke - og tro mig: det sker for os alle.

Nogle gange – mange gange faktisk – kan drømme forandres – og det er både i orden og helt forventeligt.

200

Og så er det som sagt udmærket indimellem at lade drømmen hvile for en stund og bare nyde øjeblikket. Det forsvinder drømmen ikke af – bare du husker, at vende tilbage til den igen bagefter. Eller måske finde en helt ny drøm.

205 Kære studenter fra Egaa Gymnasium: Bliv ved med at drømme, hvad end de må være, og hvor end de bringer jer hen. Hermed dimitterer jeg jer som studenter fra Egaa Gymnasium 2021

Tillykke med eksamen!

210

Kilde

Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler og producent

Kildetype

Digitalt manuskript

215

Tags

Translokations-/dimissionstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/martin-ingemanns-dimissionstale-2021>

220